

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено

на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 26 серпня 2021р.)

Завідувач катедри З.О. Купчинська

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Українська пунктуація»,

що викладається в межах ОПП «Слов'янські мови та літератури», «Східні мови та літератури»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія.

Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (болгарська, польська, сербська, словацька, словенська, хорватська, чеська мова та література) (переклад включно)

Спеціалізація 035.06 Східні мови та літератури (арабська, китайська, перська, турецька, японська мови) (переклад включно)

Львів - 2021

Назва курсу	Українська пунктуація
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізації: 035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), 035.06 Східні мови та літератури (переклад включно)
Викладачі курсу	доц. Кутня Г. В.
Контактна інформація викладачів	https://philology.lnu.edu.ua/employee/kutnya-halyna , Головний корпус ЛНУ ім. Івана Франка, авд. 234, м. Львів, вул. Університетська, 1 Електронні адреси: kutnia@ukr/net, halyna.kutnya@lnu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Консультації відбуваються: в день проведення дисципліни за попередньою домовленістю; У день (дні), визначені на початку семестру та узгоджені з основним розкладом занять викладача (наживо та он-лайн). Про ці години викладач інформує кафедру.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/ukrainska-punktuacija
Інформація про курс	Дисципліна «Українська пунктуація» є вибірковою дисципліною зі спеціальностей 035 Філологія. Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (болгарська, польська, сербська, словацька, словенська, хорватська, чеська мова та література); (переклад включно). Спеціалізація 035.06 Східні мови та літератури (арабська, китайська, перська, турецька, японська мови); (переклад включно). Ця дисципліна викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	«Української пунктуація» як вибіркова дисципліна призначений для студентів зі спеціальностей «болгарська, польська, російська, сербська, словацька, словенська, хорватська, чеська мова та література» та «арабська, китайська, перська, турецька, японська мови» четвертого року навчання. Цей курс дає студентові знання з історії української пунктуації, теорії пунктуаційної системи (класифікація розділових знаків за функціональним призначенням, способом уживання; принципи пунктуації з виявленням домінантних у конкретних випадках, тенденції розвитку пунктограм

	тощо) та практики у використанні тих чи інших пунктограм відповідно до чинних пунктуаційних норм.
Мета та цілі курсу	<p>Метою курсу є формування у студентів систематизованих знань про розділові знаки.</p> <p>Цілями курсу є систематизація та аналіз усіх пунктограм української мови, з розмежуванням їх на обов'язкові, факультативні та індивідуально-авторські знаки; удосконалення у студентів вміння правильно розставляти розділові знаки та характеризувати умови їхнього використання в реченні; а також різнобічно коментувати чинні пунктуаційні норми сучасної української літературної мови.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p><i>Основни</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурячок А. Крапка. Кома. Крапка з комою. Тире. Двокрапка // Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. 2. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. 3. Український правопис (затверджений Українською національною комісією з питань правопису 22 жовтня 2018р., схвалений Кабінетом міністрів України: 22 травня 2019 р.) / Електронний доступ: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukravinskij-pravopis-2019 4. Шульжук К. Ф. Основи української пунктуації // Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. – К., 2004. – С. 377-387. 5. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с. / Електронний доступ: https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf. <p><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Булаховський Л. А. Українська пунктуація. – Київ – Львів, 1947. 2. Гуйванюк Н. В. Українська пунктуація: правописна традиція і сучасна мовна практика // Мовознавство: Зб. наукових статей. – Чернівці: Рута, 2003. 6. Довідник з українського правопису // за ред. І. Вихованця. – К., 2006. 7. Дудик П., Прокопчук Л. Пунктуація // Дудик П., Прокопчук Л. Синтаксис української мови. – К., 2010. – С.351-364. 8. Загнітко А. П. Теоретичні принципи української пунктуації // А. П. Загнітко Теоретична граMATика української мови сучасної української мови. – К., 2011. 9. Караман С. О. Принципи української пунктуації // С. О. Караман, О. В. Караман, М.Я. Плющ та ін.; за ред. С. О. Карамана. — К.: Літера, 2011. — 560 с. 10. Ковальчук Н. Система роботи над формуванням пунктуаційних навичок в учнів основної школи: автореф. дис. – К., 2008. – 20 с. 11. Ковальчук Н. Функціонально-комунікативний підхід до вивчення пунктуації // Лінгвістичні студії: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. Анатолій Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2009. – Вип. 19. – С. 319–324. 12. Німчук В. Історія українського правопису: XVI— XX століття. Хрестоматія. — Київ: Наукова думка, 2004. — 584 с.

	<p>13. Павленко С.О. Великий світ малих розділових знаків // Укр. мова і літ. в школі. – 1990. – № 11. – С. 86–92.</p> <p>14. Попович І. До проблеми підвищення орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів // Українська мова і література в школі. – Київ, 2010. – №3. – С. 13-18.</p> <p>15. Розділові знаки (підкатегорії пунктуації) // http://uk.wikipedia.org/wiki.</p> <p>16. Савченко І. Історичний шлях української пунктуаційної системи. // Мовознавчий вісник. Збірник наукових праць. Випуск 12–13. – с.284-291.</p> <p>17. Савченко І. С. Пунктуаційний аналіз / І. С. Савченко // Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб. / [за заг. ред. Г. Р. Передрій ; авт. : Г. Р. Передрій, М. І. Калько, І. С. Савченко та ін.]. — Київ: Академія, 2013. — С. 182—212.</p> <p>18. Савченко І. С. Пунктуація сучасної української мови: навч. посіб. : 2-е вид., доп. і випр. / І. С. Савченко. — Черкаси: Відлуння-Плюс, 2008. — 152 с.</p> <p>19. Савченко І. С. Пунктуаційний аналіз / І. С. Савченко // Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб. / [за заг. ред. Г. Р. Передрій ; авт. : Г. Р. Передрій, М. І. Калько, І. С. Савченко та ін.]. — Київ: Академія, 2013. — С. 182—212.</p> <p>20. Сімович В. Граматика української мови. – Київ-Ляйпціг, 1919.</p> <p>21. Слинько І.І. Наблизити правопис до потреб школи // Українська мова і література в школі.– 1963. – № 3. – С. 62-70.</p> <p>22. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989.</p> <p>23. Чак Є. Д. Складні питання граматики та орфографії. – К., 1978. – 129 с.</p> <p>24. Шевелева Л. А. Український правопис у таблицях. Правила, винятки, приклади, коментарі. – Харків, 2000.</p> <p>25. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – Київ, 2000.</p> <p>26. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. – К., 1998. – 223 с.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (8)
Обсяг курсу	Загальний обсяг - 90 годин, у т. ч. 14 годин лекційних, 14 год. практичних, 62 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 1 модуль.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття пунктуації: предмет і об'єкт пунктуації, місце пунктограм у мовознавчій типографіці, типи пунктограм, призначення розділових знаків, основні принципи пунктуації; • історію вживання розділових знаків у граматиці української мови;

	<ul style="list-style-type: none"> • типи пунктограм, їхню класифікацію за різними мовознавчими принципами; • аргументації вживання пунктограм відповідно до пунктуаційних правил («кома», «тире», «двокрапка» в простому та складному реченнях; пунктограми «дефіс», «крапка», «трикрапка», «знак оклику», «знак питання», «лапки» «знак покликів»); • особливості комунікативного аспекту аналізу речення та пунктограми. Інтонаційний принцип уживання розділових знаків; • нормативні (обов'язкові та факультативні) й індивідуально-авторські розділові знаки <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правильно зіставляти синтаксичні одиниці та пунктограми; • розставляти розділові знаки та пояснювати їх відповідно до правил; • характеризувати та класифікувати пунктограми за способом уживання, повторюваністю, функціональним призначенням, за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам, варіантністю тощо; • оцінювати обов'язкові та факультативні, а також індивідуально-авторські розділові знаки; • виконувати види робіт, пов'язаних із пунктуаційними навиками: пунктуаційний коментар, читання та написання диктантів (правильно інтонувати текст відповідно до синтагматичного членування речення, правильне, оцінювати пунктуаційні помилки).
Ключові слова	Пунктуація, пунктограми, видільні, роздільні, кома, крапка, тире, двокрапка, крапка з комою, лапки, дужки, знак питання, знак оклику, пунктуаційний аналіз, розділові знаки в простому реченні, розділові знаки в складному реченні, індивідуально-авторський розділовий знак, факультативний розділовий знак, обов'язковий розділовий знак, інтонаційний принцип, структурно-граматичний принцип, смисловий принцип, правопис.
Формат курсу	Очний, дистанційний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік (8 семестр)
Пререквізити	Синтаксис української мови, стилістика, історія мови, морфологія.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Комп'ютер/ноутбук, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання заліку проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за такі типи робіт: <ul style="list-style-type: none"> • індивідуальні аналітичні завдання – 14 балів (14% від загального балу); • диктант – 10 балів (10% від загального балу);

	<ul style="list-style-type: none"> • робота на практичних заняттях – 21 балів (21% від загального балу) • пунктуаційний аналіз речення та тексту – 15 балів (15% від загального балу); • тестова підсумкова (залікова) робота – 40 балів (40% від загального балу). <p>Академічна доброчесність: очікується, що студенти добросовісно та самостійно виконуватимуть усі роботи, передбачені навчальною дисципліною. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента, незалежно від масштабів обману (списування, виконання за участі та допомоги інших студентів), є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й додаткової (допоміжної) літератури та джерел, які подані окремим списком, у вивченні окремих тем.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів письмових робіт та участь у роботі на практичних заняттях. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сутність української пунктуації. • Історія пунктуації: Виникнення та розвиток розділових знаків в європейській традиції (16 ст.). Фіксація розділових знаків у літературі 17-19 ст., зокрема в граматиках, негативний вплив графічно-алфавітної реформи Петра I на пунктуацію української мови. Становлення пунктуаційної термінологічної системи п. 20 ст. Теоретичне обґрунтування синтаксису та пунктуації у працях В. Сімовича, І. Огієнка, С. Смальноцького, А. Кримського, Є. Тимченка, О. Курило, С. Смерчинського, О. Синявського. Пунктуація в Українському правописі 1928 р. («Пунктуація та інші помічні при альфаветі знаки й норми вживання їх»).Відображення пунктуаційних норм у правописах 20 ст. • Принципи української пунктуації: структурно-граматичний, інтонаційний, смисловий. Домінантний характер в окремих випадках одного з принципів. • Характеристика розділових знаків: за способом уживання (одиночні/ парні); для одиночних – за повторюваністю

	<p>(повторювані / неповторювані); за функціональним призначенням (роздільні (відокремлювальні) / видільні); за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам: нормативні (обов'язкові / факультативні) чи індивідуально-авторські; для нормативних – за здатністю мати пунктуаційний варіант (безваріантні / варіантні).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Система розділових знаків, їх функції та правила вживання. • Кома (в простому ускладненому та складному реченні). • Тире (між компонентами словосполучення, в простому неускладненому, в простому ускладненому та складному реченні). • Двокрапка (в простому ускладненому та складному реченнях). • Крапка з комою (у простому ускладненому та складному реченні, а також у рубрикаціях). • Крапки (зокрема специфіка у скороченнях, заголовках, цитатах) . Знак питання. Знак оклику. • Дужки (різні типи) у сучасній пунктуації. • Лапки (різні типи) у сучасній пунктуації. Дефіс як пунктуаційний знак (у прикладкових поєднаннях). Скісна риска як розділовий знак. • Оформлення прямої мови розділовими знаками. • Особливості використання пунктуації в текстах різного функціонального призначення. • Індивідуально-авторське вживання розділових знаків.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
24 т. 2 год.	Предмет і об'єкт пунктуація. Принципи української пунктуації (структурно-граматичний, інтонаційний, смисловий): різні підходи (двовимірний, тривимірний) та терміни. Система розділових знаків. Загальна характеристика розділових знаків за функціональним призначення, характером уживання, варіантністю тощо.	лекція	Загнітко А. П. Теоретичні принципи української пунктуації // А. П. Загнітко Теоретична граматики української мови сучасної української мови. – К., 2011. Дудик П., Прокопчук Л. Пунктуація // Дудик П., Прокопчук Л. Синтаксис української мови. – К., 2010. – С.351-364.	Комунікативні різновиди речень та пунктограми, пов'язані з оформленням речень. 2 год.	03.2022
25т. 2 год.	Загальний пунктуаційний аналіз речення та тексту: підходи, принципи, структура. Загальна класифікація: щодо повторюваності (парні / одиничні), щодо функціонального призначення (відокремлювальні / видільні), щодо нормативності (нормативні: обов'язкові / факультативні, безваріантні / варіантні та індивідуально-авторські)	практичне заняття	Савченко І. С. Пунктуація сучасної української мови: навч. посіб. : 2-е вид., доп. і випр. / І. С. Савченко. — Черкаси: Віддуння-Плюс, 2008. — 152 с. Савченко І. С. Пунктуаційний аналіз / І. С. Савченко // Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб. / [за заг. ред. Г. Р. Передрій ; авт. : Г. Р. Передрій, М. І. Калько, І. С. Савченко та ін.]. — Київ: Академія, 2013. — С. 182—212.		
26 т. 2 год.	Історичні віхи розвитку пунктуації. Перші пунктограми давньоукраїнських пам'яток. Розділові знаки в граматиках та художніх творах 17-19 ст. Новаторські вплив письменників на формування пунктуаційних правил. Становлення пунктуаційних норм та наукової термінології п.	лекція	Гуйванок Н. В. Українська пунктуація: правописна традиція і сучасна мовна практика // Мовознавство: Зб. наукових статей. – Чернівці: Рута, 2003. Німчук В. Історія українського правопису: XVI–XX ст. Хрестоматія. Київ, 2004. – 584 с. Савченко І. Історичний шлях української пунктуаційної системи. // Мовознавчий	Українська пунктуація в персоналіях 20-21 ст. 9 год.	04.2022

	20 ст. Відображення пунктуаційних норм у правописах 20 ст.		вісник. Збірник наукових праць. Випуск 12–13. – с.284-291.		
27 т. 2 год.	Види робіт, пов'язаних із пунктуаційними навиками: пунктуаційний коментар, диктант. Написання диктантів: правильне синтагматичне членування речення, правильне інтонування тексту, оцінювання пунктуаційних помилок. Пунктуаційний коментар речення і тексту Пунктуаційний аналіз речення та тексту.	практичне заняття	Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с.	Аналіз допущених пунктуаційних помилок у написаному диктанті. – 3 год.	01.05.2022
28 т. 2 год.	Кома як найчастотніший розділовий знак (систематизація правил, особливості вживання). Уживання кома: а) в простому реченні; б) складному реченні.	лекція	Савченко І. С. Пунктуація сучасної української мови: навч. посіб. : 2-е вид., доп. і випр. / І. С. Савченко. — Черкаси: Віддуння-Плюс, 2008. — 152 с. Савченко І. С. Пунктуаційний аналіз / І. С. Савченко // Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб. / [за заг. ред. Г. Р. Передрій ; авт. : Г. Р. Передрій, М. І. Калько, І. С. Савченко та ін.]. — Київ: Академія, 2013. — С. 182—212.	Пунктограми, пов'язані з однорідними членами речення. Схеми можливих комбінацій однорідних членів речення. – 2 год. Відокремлення узгоджених поширених та непоширених означень. – 6 год.	15.03.2022
29 т. 2 год.	Характеристика вживання коми в простому та складному реченні (аналітичні та тестові завдання).	практичне заняття	Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с.	Відокремлення прикладкових означень. – 2 год. Відокремлення напівпредикативних обставин. – 4 год. Відокремлення неузгоджених означень. – 1 год.	15.04.2022

				Відокремлення додатків. – 2 год. Відокремлення уточнювальних членів речення. – 2 год.	
30 т. 2 год.	Пунктограма тире в синтаксичних одиницях різного рівня (словосполучення, просте неускладнене, просте ускладнене та складне речення): систематизація правил, особливості вживання. Двокрапка у реченні: систематизація правил, особливості вживання.	лекція	Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.	Розділові знаки у простому неускладненому речення. Тире між підметом і присудком. – 3 год. Тире та двокрапка при однорідних членах речення. – 2 год.	10.04.2022
31 т. 2 год.	Аналіз уживання тире та двокрапки в простому та складному реченні (аналітичні та тестові завдання).	практичне заняття	Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.	Розділові знаки між частинами складносурядного речення. – 3 год. Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. – 3 год. Розділові знаки між частинами безсполучникового речення. – 5 год.	10.04.2022
32 т. 2 год.	Крапка з комою у простому та складному реченнях. Використання дужок у реченні та тексті. Скісна риска як пунктограма. Дефіс як розділовий знак.	лекція	Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. Український правопис. – стер. вид. – К. : Наук. думка, 2004. – 240 с. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989.	Уживання знаків покликів у реченнях. – 3 год.	10.05.2022

	Постпозиційні розділові знаки: особливості фіксації (крапка, крапки, знак оклику, знак питання). Оформлення прямої мови.		Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.		
33 т. 2 год.	Пунктуаційний аналіз інтерпозиційних розділових знаків у реченні. (Розставити в реченні розділові знаки, пронумерувати. Кожен пронумерований розділовий знак (або ряд розділових знаків) зіставити з назвою правила пунктограми, прокоментувати правило вживання розділового знака. Схарактеризувати розділові знаки за показниками: за способом уживання; за функціональним призначенням; за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам, визначення домінантності (якщо такий є) одного із принципів уживання розділового знака).	практичне заняття	Савченко І. С. Пунктуаційний аналіз / І. С. Савченко // Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб. / [за заг. ред. Г. Р. Передрій; авт.: Г. Р. Передрій, М. І. Калько, І. С. Савченко та ін.]. — Київ: Академія, 2013. — С. 182—212.		
34 т. 2 год.	Альтернативні випадки вживання розділових інтерпозиційних знаків. Факультативне та індивідуально-авторське вживання розділових знаків. Аналіз варіантності розділових знаків залежно від факультативного нормативного варіанту, індивідуально-авторського варіанту тощо у реченнях різних стилів.	лекція	Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. Український правопис. – стер. вид. – К.: Наук. думка, 2004. – 240 с.	Відокремлення членів речення тире. – 3 год.	20.04.2022
35 т. 2 год.	Пунктуаційний аналіз інтерпозиційних та пост позиційних розділових знаків у реченні та тексті.	практичне заняття	Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с. Український правопис. – стер. вид. – К.: Наук. думка, 2004. – 240 с. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.	Уживання індивідуально-авторських розділових знаків на матеріалі персоналіїв (Л. Костенко, В. Стус, О. Забужко тощо). – 7 год.	10.05.2022
36 т.	Складні випадки в аналізі розділових знаків на синтаксичному матеріалі різних стилів мовлення.	лекція-семинар	Український правопис. – стер. вид. – К.: Наук. думка, 2004. – 240 с.		

2 год.			Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.		
37 т. 2 год.	Робота із тестовими завданнями на різні типи пунктограм.	практичне заняття	Тоцька Н. І. Українська пунктуація: Практикум. – К., 1989. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с. Ковальчук Н. Система роботи над формуванням пунктуаційних навичок в учнів основної школи: автореф. дис. – К., 2008. – 20 с.		